

Et hus som vidne: Jenny Erpenbeck skriver levende Tysklands mørke historie frem

Foto: Katharina Behling

SIMONE BERTELSEN

25.04.2026

BØGER // ANMELDELSE – Gennem skiftende beboere i et sommerhus i Brandenburg fortæller Jenny Erpenbeck i *Hjemsøgelse* om Tysklands dramatiske 1900-tal – i en både rystende og imponerende roman.

Hjemsøgelse

Forfatter: Jenny Erpenbeck

Forlag: Gads Forlag

Oversat af: Maj Westerfeld

Udgivelsesdato: 24. april 2026

Tyske **Jenny Erpenbeck** oplever i øjeblikket en velfortjent international popularitet. I 2024 – samme år som den udkom på dansk – vandt hendes roman *Kairos* Den Internationale Bookerpris.

Siden har både danske læsere og forlag for alvor fået øjnene op for hende, og **Gads Forlag** har grebet tilbage i forfatterskabet: Sidste år udgav de *Før sol går ned* (oprindeligt fra 2012), og nu er turen kommet til *Hjemsøgelse* (fra 2007). Romanen har tidligere været udgivet på dansk hos Turbine, men fortjener bestemt et gensyn.

Et mørkt århundrede

I min anmeldelse af *Før sol går ned* skrev jeg, at Erpenbeck er en mester i at formidle historien gennem sine karakterer. I *Hjemsøgelse* er det dog ikke et menneske, der er hovedkarakteren, men et sommerhus i Brandenburg, som med sine skiftende beboere danner rammen om fortællingen om Tyskland gennem næsten et århundrede.

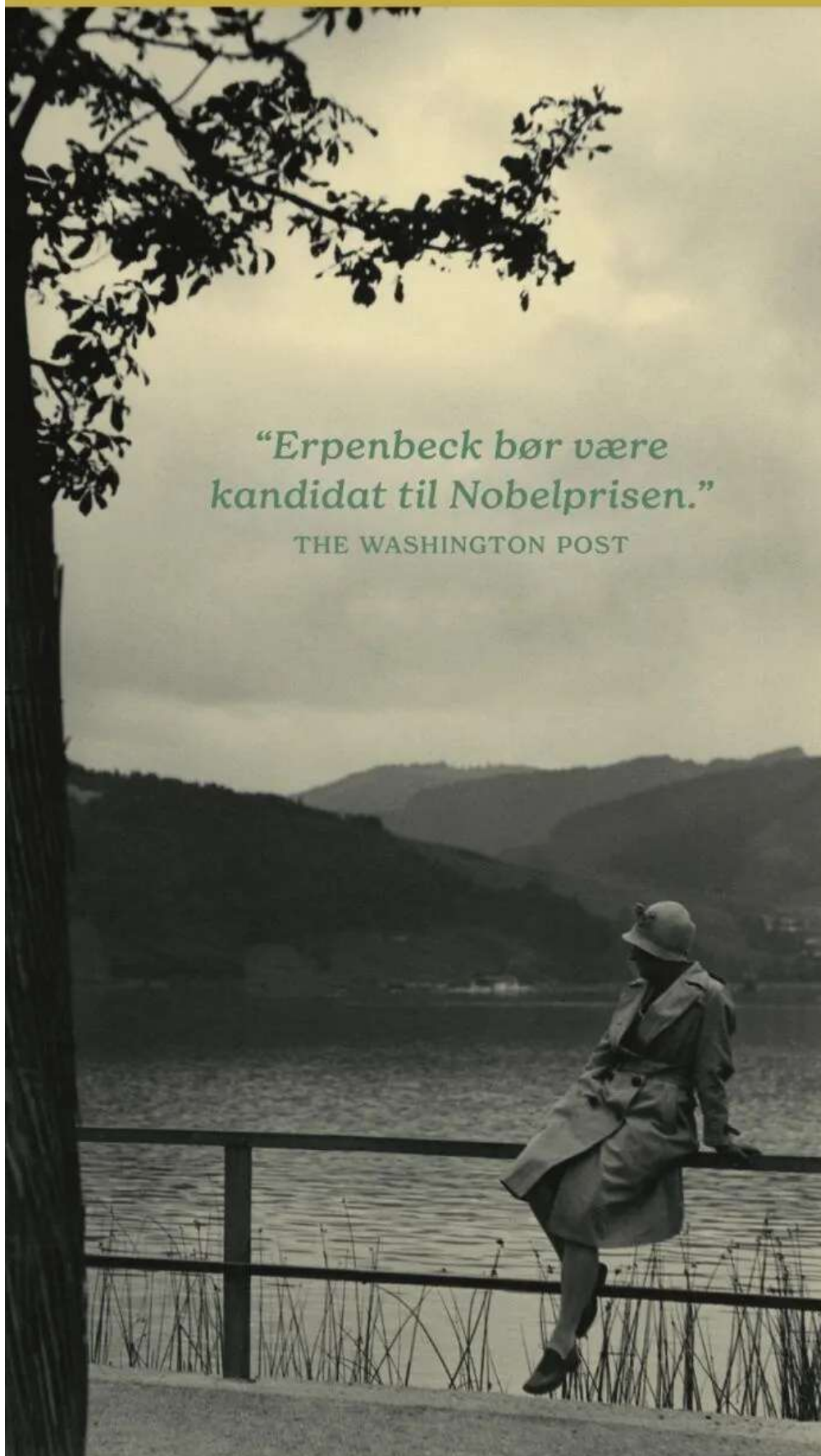
Ligesom beboerne har deres særpræg, har huset det også: de knirkende trappetrin, det skjulte garderobeskab, der dufter af pebermynte og kamfer.

JENNY ERPENBECK

*“Erpenbeck bør være
kandidat til Nobelprisen.”*

THE WASHINGTON POST

HJEM
SØG
TILS

Fra Weimarrepublikken over 2. verdenskrig og DDR til Murens Fald og genforeningen udspiller 12 tragiske skæbner sig i og omkring huset og tegner tilsammen et portræt af et mørkt århundrede i Europa.

Blandt dem er storbonden og hans fire ugifte døtre, hvoraf den yngste bliver psykisk syg og begår selvmord; den jødiske klædefabrikant, der flygter til Sydafrika, mens hele hans familie bliver slået ihjel i Holocaust; og arkitekten, der opfører en drøm af et hus til sin kone, men falder i unåde hos DDR og må flygte til Vesttyskland.

Mennesker, der på et tidspunkt har hjem i eller omkring huset i Brandenburg, men sidenhen mister det. Mennesker, der i stedet må leve med længslen efter det, de har tabt. Mennesker, hvis skæbner fortsat hjemsøger huset. Deraf titlen der på tysk såvel som på dansk har en dobbelt betydning.

En af de få karakterer, vi møder mere end én gang, er gartneren. Han fungerer som et holdepunkt gennem fortællingen og tidernes skiften. Som en slags inkarnation af naturen tilfører han historien et cyklisk element: Om vinteren beskærer han æble- og pæretræer, om foråret forsyntia og syren. Om sommeren vander han roser og saver tørre grene af træerne, om efteråret river han bladene sammen. Gennem alle årene og skiftende beboere tager han sig nænsomt af haven.

Med gartneren som statisk element rejser romanen et centralt spørgsmål: Er der noget, der består på trods af alle forandringerne? Huset forfalder, men naturen omkring det ligner sig selv. Mens gartneren til sidst forsvinder, og huset rives ned, forbliver landskabet uforandret gennem tusinder af år.

I romanens prolog beskrives det, hvordan landskabet blev formet under istiden for 24.000 år siden, mens epilogens sidste linjer lyder: ”Da de er færdige med nedrivningen, og der kun er et hul tilbage, der minder os om, hvor huset stod, ser grunden pludselig meget mindre ud. Før der bliver bygget et nyt hus på samme sted, ligner landskabet for en kort stund sig selv igen”.

En lille roman med stor resonans

Hjemsøgelse er en tilsyneladende lille roman, men den fortæller en enorm historie. Som altid hos Erpenbeck sker det med sublim indlevelsesevne, når hun skildrer store historiske begivenheder med afsæt i det enkelte menneskes skæbne.

Samtidig er det en krævende og ambitiøs roman, der gaber over en meget stor fortælling. Erpenbeck har givet sig selv et konceptuelt bånd, som hun da heller ikke helt overholder: Fortællingen udspiller sig nemlig ikke kun i huset ved søen i Brandenburg, men også i naboejendomme, og tager sågar en afstikker til Warszawa undervejs.

Foto: Amrei-Marie, Wikimedia Commons

Hertil kommer det brede persongalleri. Selvom læseren kun møder hovedparten af karakterer ganske kort, lykkes det Erpenbeck at indfange både tidens og menneskets flygtighed, uden at personerne mister dybde eller kompleksitet. Det er en svær balance, hun rammer.

Erpenbeck skriver nemlig om de menneskelige konsekvenser af de historiske begivenheder, vi kender så godt, med en indlevelse og detaljenænsomhed, der gør karakterernes skæbner svære at ryste af sig. Som arkitektens hustru, der i krigens sidste, kaotiske dage gemmer sig i husets skjulte garderobeskab, men bliver fundet og voldtaget af en hævngherrig russisk soldat.

På den måde er hjemmet i høj grad også politisk betinget: Hvem, der har ret til et hjem, afhænger af de historiske og politiske omstændigheder

“ Eller den 12-årige Doris, der deporteres af nazisterne, men midt i al gruen finder en lille trøst i mindet om de lykkelige dage i sin morbror Ludwigs hus ved søen: ”På morbror Ludwigs grund kan hun stadig gå fra træ til træ og gemme sig bag buskene, hun kan se ud over søen og vide, at den stadig er der. Og så længe hun stadig kan huske noget fra denne verden, er hun ikke kommet til det fremmede sted endnu.”

Fortællinger som disse, er jeg ret sikker på, vil blive hos mig længe.

Hjemsøgelse har en stor resonans og aktualitet, selvom det er 20 år siden, Erpenbeck skrev den. Fortællingerne udspiller sig midt i historiske begivenheder, men rummer universelle spørgsmål om, hvad det vil sige at have et hjem – og at miste det. For alle karaktererne bliver huset et midlertidigt opholdssted, som de sidenhen må forlade. Hjemmet bliver for mange af karaktererne noget, de savner, snarere end noget, de har.

På den måde er hjemmet i høj grad også politisk betinget: Hvem, der har ret til et hjem, afhænger af de historiske og politiske omstændigheder. Mens nogle fordrives, overtager andre. Det føles slående aktuelt – ikke mindst i vores egen tid.

POV dækker kulturlivet med klassiske anmeldelser, interviews, essays og fotoreportager. [Klik dig videre her.](#)

Gads Forlag

Jenny Erpenbeck

SIMONE BERTELSEN

Simone Bertelsen (f. 1997) er cand.mag. i litteraturvidenskab fra Syddansk Universitet med udvekslingsophold på Humboldt-Universität zu Berlin.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**